

Behov for dokumentation

Lyngbymetoden: *Lydhus og håndfonemer* er udviklet af Lyngby-Taarbæk kommunes tale-hørelærere i samarbejde med børnehaveklasselederne. Den er indført i børnehaveklasserne som en obligatorisk del af den danskundervisning, som vi i forskellige sammenhænge har kaldt: *Dansk for ikke-læsere*, fordi eleverne periodevis koncentrerer sig om det talte sprogs forskellige udtryksformer.

Begrundelsen for at indføre brugen af håndfonemer i kommunens børnehaveklasser hvilede i høj grad på erfaringerne fra praksis. Teoretisk set var det pædagogiske initiativ begrundet i en række antagelser. Overordnet skulle det vise sig, om det var muligt at overføre talepædagogernes positive erfaringer fra taleundervisningen i børnehaverne til den læbeforberedende undervisning i børnehaveklasserne.

Det viste sig hurtigt, at ideen med at betragte skolebegynderne som små *ikke-læsere* og lære dem at opfange og konkretisere fonemerne som *udtalens bogstavlyde* slog an i et så overbevisende omfang, at de positive erfaringer alene var tilstrækkelige til at begrunde en generel indførelse af håndfonemer i børnehaveklassernes indholdsplan.

Det var lykkedes at skabe en helt specifik fonologisk opmærksomhed. Det følgende ræsonnement var blevet bekræftet: *Når småbørn kan opfange talens lyd, fonemerne, og herved forbedre deres udtale, så må skolebegynderne, der benytter samme fremgangsmåde kunne opfange fonemerne og opnå bogstavforståelse.*

At ræsonnementet holdt, betød at metoden kunne indføres stort set, fordi praksis havde vist, at den virker.

Imidlertid har der gennem årene, - som også denne bog viser, - været et behov for at kunne dokumentere effekten af metoden. Ikke mindst har ønsket om at kunne videregive ideerne, orientere forældre og tilbyde kurser for andre kommuner, naturligt ført til overvejelser om, hvorvidt der teoretisk set kunne fremføres synspunkter, der kunne støtte praksis eller indvendinger, der måtte give anledning til at ændre praksis.

Derfor inviterede PPR i Lyngby i efteråret 2002 en række fremtrædende nordiske forskere til et møde på rådhuset i Lyngby med titlen: *Dansk for ikke-læsere*.

Her blev Lyngbymetoden demonstreret og ideerne belyst, hvorefter medlemmerne af panelet: professor Ingvar Lundberg (Sverige), professor Bente Eriksen Hagtvett (Norge) og professor Mogens Nielsen og psykolog Palle Vestberg (Danmark), udtalte sig om projektet og rådgav m.h.t. projektets videre forløb. PPR var repræsenteret ved ledende psykolog Harme Lindau, tale-hørekonsulent Ninna Viberg og tale-hørelærer Jørgen Nygaard Markussen.

Der var stor faglig interesse for metoden. Den blev betegnet som innovativ, klar og absolut værd at fortsætte med, ligesom metodens legende indfaldsvinkel blev fremhævet som spændende og værdifuld.

Panelet havde flere forslag til, hvordan man kunne gennemføre kontrolforsøg og målrette afprøvningen geografisk i forhold til lokale erfaringer, ligesom man understregede, at omfanget i nogen grad burde kunne afpasses efter vort ambitionsniveau. Man stillede sig åbent overfor at fortsætte samarbejdet, men opfordrede i øvrigt til at optage fornyet kontakt til forskermiljøer på Københavns Universitet og Danmarks pædagogiske Universitet.

Efterfølgende måtte vi, værter og initiativtagere til mødet, konkludere, at fælles for næsten alle panelets forslag var, at de krævede større ressourcer både m.h.t. økonomi og personale, end vi kunne forvente at disponere over.

En undtagelse var et forslag, der pegede på, at man kunne opfordre og økonomisk støtte en PH-D-studerende, som kunne være interesseret i at gennemføre et forsøg med elever i kontrolgrupper. Fremtiden vil vise, om det kan blive en realistisk mulighed. I givet fald måtte projektets formål stadig være at verificere håndfonemernes pædagogiske værdi. En passende titel for et sådant projekt kunne være: **En vej til bogstavforståelse / Fra udtaletegn til skrifttegn.**

Indtil videre må håndfonemerne leve med den oprindelige begrundelse for at indføre dem i Lyngby-Taarbæk kommunes børnehaveklasser:

Vi ved at de virker.